

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ത്രയോദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

സൂത ഉവാച

നിശമ്യ കൗഷാരവിണോപവർണിതം

ധ്രുവസ്യ വൈകുണ്ഠപദാധിരോഹണം ।

പ്രരൂഢഭാവോ ഭഗവത്യധോക്ഷജേ

പ്രഷ്ടും പുനസ്തം വിദുരഃ പ്രചക്രമേ ॥ 1 ॥

വിദുര ഉവാച

കേ തേ പ്രചേതസോ നാമ കന്യാപത്യാനി സുവ്രത ।

കന്യാൻവവായേ പ്രഖ്യാതാഃ കൂത്ര വാ സത്രമാസത ॥ 2 ॥

മന്യേ മഹാഭാഗവതം നാരദം ദേവദർശനം ।

യേന പ്രോക്തഃ ക്രിയാധോഗഃ പരിചരയാവിധിർഹരഃ ॥ 3 ॥

സ്വധർമശീലൈഃ പുരുഷൈർഭഗവാൻ യജ്ഞപൂരുഷഃ ।

ഇജ്യമാനോ ഭക്തിമതാ നാരദേനേരിതഃ കില ॥ 4 ॥

യാസ്താ ദേവർഷിണാ തത്ര വർണിതാ ഭഗവത്കഥാഃ ।

മഹ്യം ശുശ്രൂഷവേ ബ്രഹ്മൻ കാർത്ത്യന്യേനാചഷ്ടമർഹസി ॥ 5 ॥

മൈത്രേയ ഉവാച

ധ്രുവസ്യ ചോത്കലഃ പുത്രഃ പിതരി പ്രസ്ഥിതേ വനം ।

സാർവഭൗമശ്രിയം നൈച്ഛദധിരാജാസനം പിതൃഃ ॥ 6 ॥

സ ജൻമനോപശാന്താത്മാ നിഃസംഗഃ സമദർശനഃ |
ദദർശ ലോകേ വിതതമാത്മാനം ലോകമാത്മനി || 7 ||

ആത്മാനം ബ്രഹ്മ നിർവാണം പ്രത്യസ്തമിതവിഗ്രഹം |
അവബോധരസൈകാത്മ്യമാനന്ദമനുസന്തതം || 8 ||

അവ്യവച്ഛിന്നയോഗാഗ്നിദഗ്ധകർമ്മലാശയഃ |
സ്വരൂപമവരൂന്ധാനോ നാത്മനോഽന്യം തദൈക്ഷത || 9 ||

ജഡാന്ധബധിരോൻമത്തമൂകാകൃതിരതൻമതിഃ |
ലക്ഷിതഃ പഥി ബാലാനാം പ്രശാന്താർചിരിവാനലഃ || 10 ||

മത്യാ തം ജഡമുൻമത്തം കുലവൃദ്ധാഃ സമന്ത്രിണഃ |
വത്സരം ഭൂപതിം ചക്രൂർയവീയാംസം ഭ്രമേഃ സുതം || 11 ||

സ്വർവീഥിർവത്സരസ്യേഷ്ടാ ഭാർയാസുത ഷഡാത്മജാൻ |
പുഷ്പാർണം തിഗ്മകേതും ച ഇഷമൂർജം വസും ജയം || 12 ||

പുഷ്പാർണസ്യ പ്രഭാ ഭാർയാ ദോഷാ ച ദ്രേ ബഭൂവതുഃ |
പ്രാതർമധ്യന്ദിനം സായമിതി ഹ്യാസൻ പ്രഭാസുതാഃ || 13 ||

പ്രദോഷോ നിശിഥോ വൃഷ്ട ഇതി ദോഷാസുതാസ്ത്രയഃ |
വൃഷ്ടഃ സുതം പുഷ്കരിൺയാം സർവതേജസമാദധേ || 14 ||

സ ചക്ഷുഃ സുതമാകൃത്യാം പത്യാം മനുമവാപ ഹ |
മനോരസുത മഹിഷീ വിരജാനഡ്വലാ സുതാൻ || 15 ||

പുരും കുത്സം ത്രിതം ദൃഗ്മനം സത്യവന്തമൃതം വ്രതം |
അഗ്നിഷ്ടോമമതീരാത്രം പ്രദൃഗ്മനം ശിബിമുൽമുകം || 16 ||

ഉൽമുകോഽജനയത്പുത്രാൻ -
പുഷ്കരിൺയാം ഷഡുത്തമാൻ |

അംഗം സുമനസം ഖ്യാതിം

ക്രതുമംഗിരസം ഗയം || 17 ||

സുനീമാംഗസ്യ യാ പത്നീ സുഷുവേ വേനമുൽബണം |

യദൃഃശീൽയാത്സ രാജർഷിർനിർവിണ്ണോ നിരഗാത്പുരാത് || 18 ||

യമംഗ ശേപുഃ കുപിതാ വാഗ്വജ്രാ മൂനയഃ കില |

ഗതാസോസ്തസ്യ ഭൂയസ്തേ മമനമൂർദക്ഷിണം കരം || 19 ||

അരാജകേ തദാ ലോകേ ദസ്യുഭിഃ പീഡിതാഃ പ്രജാഃ |

ജാതോ നാരായണാംശേന പൃഥുരാദ്യഃ ക്ഷിതീശ്വരഃ || 20 ||

വിദൂര ഉവാച

തസ്യ ശീലനിധേഃ സാധോർബ്രഹ്മണായസ്യ മഹാത്മനഃ |

രാജന്തഃ കഥമഭൂദുഷ്ടാ പ്രജാ യദ്രിമനാ യയൗ || 21 ||

കിം വാംഹോ വേന ഉദ്ദിശ്യ ബ്രഹ്മദണ്ഡമയൂയുജൻ |

ദണ്ഡവ്രതധരേ രാജന്തി മൂനയോ ധർമകോവിദാഃ || 22 ||

നാവധ്യേയഃ പ്രജാപാലഃ പ്രജാഭിരഘവാനപി |

യദസൗ ലോകപാലാനാം ബിഭർത്യോജഃ സ്വതേജസാ || 23 ||

ഏതദാഖ്യാഹി മേ ബ്രഹ്മൻ സുനീമാത്മജചേഷ്ടിതം |

ശ്രദ്വാനായ ഭക്തായ ത്വം പരാവരവിത്തമഃ || 24 ||

മൈത്രേയ ഉവാച

അംഗോശ്വമേധം രാജർഷിരാജഹാര മഹാക്രതും |

നാജശ്മൂർദേവതാസ്തസ്മിന്നാഹൂതാ ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ || 25 ||

തമുചൂർവിസ്ഥിതാസ്തത്ര യജമാനമഥർത്വിജഃ |

ഹവീംഷി ഹൂയമാനാനി ന തേ ഗൃഹ്ണന്തി ദേവതാഃ || 26 ||

രാജൻ ഹവീംഷ്യദുഷ്ടാനി ശ്രദ്ധയാ്സാദിതാനി തേ |
ഛന്ദാംസ്യയാതയാമാനി യോജിതാനി ധൃതവ്രതൈഃ || 27 ||

ന വിദാമേഹ ദേവാനാം
ഹേലനം വയമൺവപി |
യന്ന ഗൃഹ്ണന്തി ഭാഗാൻ സ്വാൻ
യേ ദേവാഃ കർമസാക്ഷിണഃ || 28 ||

മൈത്രേയ ഉവാച
അംഗോ ദ്വിജവചഃ ശ്രുത്വാ യജമാനഃ സുദുർമനാഃ |
തത്പ്രഷ്ടും വ്യസൃജദ്വാചം സദസ്യാംസ്തദനുജന്തയാ || 29 ||

നാഗച്ഛന്ത്യാഹുതാ ദേവാ ന ഗൃഹ്ണന്തി ഗ്രഹാനിഹ |
സദസസ്പതയോ ബ്രൂത കിമവദ്യം മയാ കൃതം || 30 ||

സദസസ്പതയ ഊചുഃ
നരദേവേഹ ഭവതോ നാഘം താവൻമനാക് സ്ഥിതം |
അസ്ത്യേകം പ്രാകൃതനമഘം യദിഹേദ്യക് ത്വമപ്രജഃ || 31 ||

തഥാ സാധയ ഭദ്രം തേ ആത്മാനം സുപ്രജം നൃപ |
ഇഷ്ടസ്തേ പുത്രകാമസ്യ പുത്രം ദാസ്യതി യജ്ഞഭുക് || 32 ||

തഥാ സ്വഭാഗധേയാനി ഗ്രഹീഷ്യന്തി ദിവൗകസഃ |
യദ്യജ്ഞപുരുഷഃ സാക്ഷാദപത്യായ ഹരിർവൃതഃ || 33 ||

താംസ്താൻ കാമാൻ ഹരിർദദ്വാദ് -
യാൻ യാൻ കാമയതേ ജനഃ |
ആരാധിതോ തഥൈവൈഷ
യഥാ പുംസാം ഫലോദയഃ || 34 ||

ഇതി വ്യവസിതാ വിപ്രാസ്തസ്യ രാജ്ഞഃ പ്രജാതയേ |
പുരോധാശം നിരവപൻ ശിപിവിഷ്ടായ വിഷ്ണവേ || 35 ||

തസ്മാത്പുരുഷ ഉത്തസ്ഥൗ ഹേമമാൽയമലാംബരഃ |
ഹിരൺമയേന പാത്രേണ സിദ്ധമാദായ പായസം || 36 ||

സ വിപ്രാനുമതോ രാജാ ഗൃഹീത്വാഞ്ജലിനൗദനം |
അവഘ്രായ മുദാ യുക്തഃ പ്രാദാത്പത്യാ ഉദാരധീഃ || 37 ||

സാ തത്പുംസവനം രാജ്ഞീ പ്രാശ്യ വൈ പത്സുരാദധേ |
ഗർഭം കാല ഉപാവൃത്തേ കുമാരം സുഷുവേദ്പ്രജാ || 38 ||

സ ബാല ഏവ പുരുഷോ മാതാമഹമനുവ്രതഃ |
അധർമാംശോദ്ഭവം മൃത്യും തേനാഭവദധാർമികഃ || 39 ||

സ ശരാസനമുദ്യമ്യ മൃഗയൂർവനഗോചരഃ |
ഹന്ത്യസാധൂർമൃഗാൻ ദീനാൻ വേനോസാവിത്യരൗജ്ജനഃ || 40 ||

ആക്രീഡേ ക്രീഡതോ ബാലാൻ വയസ്യാനതിദാരുണഃ |
പ്രസഹ്യ നിരനുക്രാശഃ പശുമാരമമാരയത് || 41 ||

തം വിചക്ഷ്യ ഖലം പുത്രം ശാസനൈർവിവിധൈർനൃപഃ |
യദാ ന ശാസിതും കൽപോ ഭൃശമാസീത്സുദൂർമനാഃ || 42 ||

പ്രായേണാഭ്യർചിതോ ദേവോ യേദ്പ്രജാ ഗൃഹമേധിനഃ |
കദപത്യഭൃതം ദുഃഖം യേ ന വിന്ദന്തി ദുർഭരം || 43 ||

യതഃ പാപീയസീ കീർത്തിരധർമശ്ച മഹാന്നുണാം |
യതോ വിരോധഃ സർവേഷാം യത ആധിരനന്തകഃ || 44 ||

കസ്തം പ്രജാപദേശം വൈ മോഹബന്ധനമാത്മനഃ |
പണ്ഡിതോ ബഹു മന്യേത യദർഥാഃ ക്ലേശദാ ഗൃഹാഃ || 45 ||

കദപത്യം വരം മന്യേ സദപത്യാച്ഛുചാം പദാത് |
നിർവിദ്യേത ഗൃഹാൻമർത്യോ യത്ക്ഷേശനിവഹാ ഗൃഹാഃ || 46 ||

ഏവം സ നിർവിണ്ണമനാ നൃപോ ഗൃഹാ -
നിശീമ ഉത്ഥായ മഹോദയോദയാത് |
അലബ്ധനിദ്രാസ്തപലക്ഷിതോ നൃഭി -
ർഹിത്യാ ഗതോ വേനസുവം പ്രസുപ്താം || 47 ||

വിജ്ഞായ നിർവിദ്യ ഗതം പതിം പ്രജാഃ
പുരോഹിതാമാത്യസുഹൃദ്ഗണാദയഃ |
വിചിക്യുരുർവ്യാമതിശോകകാതരാ
യഥാ നിഗൂഢം പുരുഷം കൂയോഗിനഃ || 48 ||

അലക്ഷയന്തഃ പദവീം പ്രജാപതേ -
ർഹതോദ്യമാഃ പ്രത്യുപസ്യത്യ തേ പുരീം |
ഋഷീൻ സമേതാനഭിവന്ദ്യ സാശ്രവോ
ന്യവേദയൻ പൗരവ ഭർത്യവിപ്ലവം || 49 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ചതുർഥസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ||